

## II.2. OPĆA DEKLARACIJA O PRAVIMA ČOVJEČANSTVA

... (institucija još nije određena)

1. **Podsjećajući na to da** su čovječanstvo i priroda ugroženi te da negativni učinak klimatskih promjena, ubrzani gubitak bioraznolikosti te uništavanje tla i oceana predstavljaju brojna kršenja temeljnih prava ljudskih bića i veliku prijetnju sadašnjim i budućim generacijama,
2. **konstatirajući da** ekstremna ozbiljnost situacije, koja je predmet zabrinutosti cijelog čovječanstva, zahtijeva uvažavanje novih načela te novih prava i zadaća,
3. **Podsjećajući na** svoje zalaganje za načela i prava priznata Općom deklaracijom o ljudskim pravima, uključujući i jednakost žena i muškaraca, kao i ciljeve i načela Povelje Ujedinjenih naroda,
4. **Podsjećajući na** deklaraciju o okolišu iz Stockholma (1972.), Svjetsku povelju o prirodi iz New Yorka (1982.), deklaraciju o okolišu i razvoju iz Rija (1992.), rezolucije Opće skupštine Ujedinjenih naroda „Milenijska deklaracija“ (2000.) i „Budućnost kakvu želimo“ (2012.),
5. **Podsjećajući na to da** su u Povelji o Zemlji iz 2000. tu istu opasnost prepoznali dionici civilnog društva, posebice mreže pojedinaca, organizacija, institucija i gradova,
6. **Podsjećajući na to da** čovječanstvo, koje obuhvaća sve pojedince i ljudske organizacije, uključuje kako prošle tako i sadašnje i buduće generacije te da kontinuitet čovječanstva počiva na toj međugeneracijskoj poveznici,
7. **ustrajno tvrdeći da** Zemlja, kolijevka ljudskog roda, čini cjelinu koju obilježava međuovisnost te da su postojanje i budućnost čovječanstva neodvojivi od njegovog prirodnog okoliša,
8. **u uvjerenju da** su temeljna prava ljudskih bića i zadaće očuvanja prirode suštinski međuovisni te uvjeren u presudnu važnost očuvanja dobrog stanja okoliša i poboljšanja njegove kvalitete,
9. **uzimajući u obzir iznimnu odgovornost sadašnjih generacija, a posebice država** koje snose glavnu odgovornost na tom području, ali i naroda, međuvladinih organizacija, poduzeća, i to posebno multinacionalnih poduzeća, nevladinih organizacija, lokalnih tijela vlasti i pojedinaca,

10. **uzimajući u obzir** da ta iznimna odgovornost čini obvezu prema čovječanstvu i da tu obvezu, kao i ta prava, treba provoditi pravednim, demokratskim, ekološkim i miroljubivim sredstvima,
11. **uzimajući u obzir** da priznavanje dostojanstva svojstvenog čovječanstvu i ljudima čini temelj slobode, pravde i mira u svijetu,
12. **iznosi** sljedeća načela, prava i obveze te usvaja sljedeću deklaraciju:

## **I. Načela**

### Članak 1.:

**Načelo odgovornosti, jednakosti i solidarnosti** unutar generacije i među generacijama zahtijeva od ljudskog roda i država da zajednički i zasebno rade na zaštiti i očuvanju čovječanstva i Zemlje.

### Članak 2.:

**Načelo dostojanstva čovječanstva i ljudi** podrazumijeva zadovoljavanje njihovih temeljnih potreba, kao i zaštitu njihovih neotuđivih prava. Svaka generacija jamči poštovanje tog načela tijekom vremena.

### Članak 3.:

**Načelo kontinuiteta postojanja čovječanstva** jamči zaštitu i opstanak čovječanstva i Zemlje putem pažljivog ljudskog djelovanja koje poštuje prirodu, ljudska i ostala živa bića, poduzimajući sve kako bi se spriječilo teške ili nepopravljive međugeneracijske posljedice.

### Članak 4.:

**Načelo nediskriminacije zbog pripadnosti određenoj generaciji** čuva čovječanstvo, a posebice buduće generacije, te zahtijeva da djelovanje ili mjere koje provode sadašnje generacije ne uzrokuju ili nastave prekomjerno smanjivanje resursa i mogućnosti za buduće generacije.

## **II. Prava čovječanstva**

### **Članak 5.:**

**Čovječanstvo, kao i sve živuće vrste, ima pravo živjeti u zdravom i ekološki održivom okolišu.**

### **Članak 6.:**

**Čovječanstvo ima pravo na odgovoran, pravedan, solidaran i održiv razvoj.**

### **Članak 7.:**

**Čovječanstvo ima pravo na zaštitu zajedničkog naslijeđa te prirodnog i kulturnog naslijeđa, kako materijalnog tako i nematerijalnog.**

### **Članak 8.:**

**Čovječanstvo ima pravo na očuvanje zajedničkih dobara, posebice zraka, vode i tla, te na univerzalni i ostvarivi pristup ključnim resursima. Buduće generacije imaju pravo na to da im se ona prenesu.**

### **Članak 9.:**

**Čovječanstvo ima pravo na mir, posebno na mirno rješavanje sporova, te na sigurnost na području okoliša, prehrane, zdravlja, gospodarstva i politike. To pravo za cilj ima zaštititi buduće generacije od pošasti rata.**

### **Članak 10.:**

**Čovječanstvo ima pravo na slobodan izbor u određivanju svoje sudbine. To se pravo provodi tako da se u trenutku donošenja važnih zajedničkih odluka u obzir uzima dugoročna perspektiva, a posebice ritmovi svojstveni čovječanstvu i prirodi.**

## **III. Obveze prema čovječanstvu**

### **Članak 11.:**

Sadašnje generacije imaju zadatak **jamčenja poštovanja prava** čovječanstva, kao i prava svih živućih vrsta. Poštovanje prava čovječanstva i ljudskih prava, koja su neodvojiva jedna od drugih, primjenjuje se u odnosu na buduće generacije.

#### Članak 12.:

Sadašnje generacije, koje su **čuvari resursa, ekološke ravnoteže i zajedničkog naslijeđa** te prirodnog, kulturnog, materijalnog i nematerijalnog naslijeđa imaju zadatak očuvati tu baštinu te osigurati da se ona koristi na pažljiv, odgovoran i pravedan način.

#### Članak 13.:

Kako bi se osigurao kontinuitet života na Zemlji, sadašnje generacije moraju učiniti sve kako bi **očuvale atmosferu i klimatsku ravnotežu** te se moraju potruditi da u najvećoj mogućoj mjeri spriječe **seobe ljudi** uzrokovane ekološkim čimbenicima, a ako to nije moguće, da pomognu ljudima zahvaćenim tim problemom te ih zaštite.

#### Članak 14.:

Sadašnje generacije **napredak u znanosti i tehnici** moraju usmjeriti na očuvanje i zdravlje ljudske vrste te drugih vrsta. One u tu svrhu moraju osigurati dostupnost i upotrebu bioloških i genetskih izvora, uz poštovanje ljudskog dostojanstva, tradicionalnih znanja i održavanja bioraznolikosti.

#### Članak 15.:

Države i drugi javni i privatni akteri i subjekti moraju **imati dugoročnu viziju** te promicati održivi razvoj po mjeri čovjeka. Takav razvoj, kao i načela, prava i obveze iz ove deklaracije moraju biti predmet **podučavanja i obrazovanja te ih se mora provoditi**.

#### Članak 16.:

Države moraju osigurati **učinkovitost načela, prava i obveza** iz ove deklaracije, što uključuje predviđanje mehanizama kojima bi se osiguralo njihovo poštovanje.